

מדינת ישראל

ועדת החקירה הממלכתית לעניין כלי השיט

פרוטוקול עדות

שם העד : עמוס גלעד

מועד העדות : 1.1.2023

ועדה : העד שמופיע היום בפנינו הוא האלוף במילואים עמוס גלעד, אני מזהיר אותך שעליך לומר את האמת ואת כל האמת שאם לא כן תהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, בבקשה,

עמוס גלעד : אני יכול לפתוח או?

ועדה : לא, לא, אנחנו נשאל שאלות, אוקיי, אתה היית ראש האגף הביטחוני מדיני, פעם קוראים לזה אמב"ט, פעם אבט"מ, ככה ראינו במסמכים, משנת...

עמוס גלעד : משנת 2003 - 2017,

ועדה : נתחיל בשאלה כללית, מה היא מערכת היחסים בין האגף שעמדת בראשו לבין המל"ל?

עמוס גלעד : קודם כל אין מערכת יחסים מוסדרת, זאת אומרת זה מערכת יחסים אישית, זאת אומרת אין שום תקנות שקובעות את זה, אבל המל"ל הוא מתחת לראש הממשלה, בתור שכזה הוא בעיניי הבכיר, אז אם... זה היה תלוי גם מי היועץ, עם עמידור היו לי קשרי עבודה מאוד הדוקים בדברים האלה שאנחנו מדברים עליהם, עם יוסי כהן פחות, זה תלוי ברמת העניין, אבל באופן עקרוני הגוף הבכיר מתחת לראש הממשלה...

ועדה : המל"ל?

עמוס גלעד : כן, המל"ל, המועצה לביטחון לאומי, בעיקר זה עם ראש המל"ל, ואנחנו כאגף ביטחוני מדיני בכל סוגיה אסטרטגית שהוזמנו כמובן מיד באנו, ובכל דבר שהיינו צריכים להיות בקשר כמו בסוגיות האלה... לא בכל דבר, מעת לעת היינו בקשר,

ועדה : הנושא הראשון שנתחיל איתו זה הנושא של צוללות 7-9, מה אתה יכול לספר לנו על מה שאתה יודע, אם בכלל, לגבי צוללות 7-9?

עמוס גלעד : קודם כל במשרד הביטחון לא הייתי מופקד על הנושא הזה, ***, יש לזה את המרכיב של התעצמות צה"ל שלרשותו עומדים מנגנונים אדירים שלי לא עמד כמובן כזה לרשותי, זה חיל האוויר עם כל העוצמה שלו, חיל הים, כל אחד לפי התחום שלו, אגף תכנון שמתכלל, סגן הרמטכ"ל, הרמטכ"ל, אחר כך משרד הביטחון, אני נקלעתי לזה במקרה... לא הייתי חלק מתהליך הדיונים, חלק ממוסד, מובנה, מאורגן, חלק מתהליך בניין הכוח של צה"ל, כי האגף שלנו היה קטן, היה לו הרבה שיחות, זאת לא הייתה אחת המשימות, אני נקלעתי במקרה לעניין של תשע צוללות, כפי שגם דיווחתי לכם בריאיון, כאשר קיבלתי הודעה מהפקידה של המזכיר הצבאי שעומדים להעביר לי מסמך מטעם ראש הממשלה, לא אמרו ראש הממשלה אישית אלא לשכת ראש הממשלה, בטלפון המסווג, האדום מה שנקרא, פקס שאני אהיה חייב לאשר אותו בחתימת ידי, בתפקיד שלי הייתי גם אחראי על המון מסמכים שהייתי צריך לאשר בנושא

ייצוא, end user, לא משנה, זה לא קרה מעולם, לא הבנתי מה מדובר, אמרתי בסדר, תעבירו את המסמך, העבירו את המסמך,

ועדה:

אני אראה לך מסמך מיום 7.2.16, תאמר לי בבקשה האם אתה מתכוון למסמך הזה זה המסמך שעליו דיברת?

עמוס גלעד:

כן, אבל אני לא זוכר שראיתי אותו עם התכתובת,

ועדה:

מה זאת אומרת?

עמוס גלעד:

לא, המסמך הזה... רגע, אני לא בטוח... לא, רגע, רק שניה, תן לי רגע לעיין עוד פעם כי בכל זאת כבר עברו כמה שנים, לא, את המסמך אני זוכר, את התוכן רק... את הצורה לא, חסר... אה, שתי ספינות, איפה ספינות שטח? לא כתוב,

ועדה:

מופיע שם,

עמוס גלעד:

איפה זה?

ועדה:

לא ספינות שטח, ספינות נצ"ל,

עמוס גלעד:

לא, לא, יש ספינות שטח... לא, לא, לא, זה לא המסמך הזה כנראה,

ועדה:

זה לא המסמך הזה?

עמוס גלעד:

לא, הוא דומה, אולי אני... זאת אומרת התוכן הוא... חסר פה המרכיב, זה ספינות שטח, לפי זיכרוני כמובן,

ועדה:

מבחינת רשימת תפוצה ושאר הדברים?

עמוס גלעד:

תפוצה אני לא מופיע בכלל,

ועדה:

נכון, אתה לא... ראש אבט"מ לא מופיע שם,

עמוס גלעד:

לא מופיע, אני זוכר את תוכנו כמו הרגע כי זה אחד המסמכים הכי מדהימים שקיבלתי מבחינת מה שנראה לי סדרי שלטון עקומים, אבל האם... את... את התפוצה הזאת לא ראיתי,

ועדה:

ואותו מסמך שאתה כן ראית האם אתה זוכר אם הוא הופנה לראש האבט"מ?

עמוס גלעד:

לא, אלא הוא נשלח לראש האבט"מ בקו טלפון מוצפן שהוא רק מגיע אליי, בפקס אדום, יש כל מיני פקסים, יכול להיות שפקס טעות, פה אין טעות, פה התקשרו מראש ששולחים לי מסמך שאני אאשר אותו שזה מקובל עליי וזה הגיע בפקס אדום, כלומר מוצפן, והייתי צריך... לא הבנתי מה זה נקרא לאשר, אמרו לי תאשר שזה בסדר, אמרתי אוקיי, תשלחו,

ועדה:

ואתה סבור שזה איננו המסמך שאני מראה לך?

עמוס גלעד:

אני סבור כך משתי סיבות, אחת זה לא... אני לא זוכר את התפוצה עליו, לו הייתי רואה את התפוצה אז לא הייתה לי בעיה להבחין שזה בכלל לא ממוען אליי, זה מוען אליי ואני התבקשתי לאשר אותו, ממוען אני מתכוון לא שכתוב ראש אבט"מ אלא שביקשו שאני אאשר אותו ואחזיר אותו, זה בסדר, שהתוכן מקובל, אבל את התפוצה אני לא ראיתי בטוח,

ועדה:

ומה מבחינת התוכן?

עמוס גלעד:

התוכן חסר פה ספינות שטח,

ועדה:

שבאותו מסמך היו ספינות שטח?

עמוס גלעד:	אני זוכר, כן,
ועדה:	האם יכול להיות ש... חלף זמן... פה מדובר במסמך הזה על ספינות נצ"ל,
עמוס גלעד:	זה שני... זה דבר אחר,
ועדה:	אנחנו יודעים,
עמוס גלעד:	לא, אני יודע שאתם יודעים, אתה שואל אותי אז אני עונה לך לצורך הבהירות והחדות, ברור לי שאני לא מחדש לכם, לי מה שהדהים אותי זה הרשימה הארוכה שמיועדת כאילו אליי שאני אאשר, לכן אני זוכר את זה, אחרת לא הייתי זוכר את זה, עברו תחת היד שלי אלפי מסמכים, זה דבר מדהים שעוד לא קרה לי, זאת אומרת תאשר מה?
ועדה:	אני חוזר ושואל, מהזיכרון שלך אז לאיזה כלים התייחס אותו מסמך?
עמוס גלעד:	מה שאני זוכר הוא התייחס לשלוש צוללות חדשות, כלומר סך הכל תשע, במספר הכולל, שבע-שמונה-תשע שזה צוללות עוד יותר מתקדמות, זה לא היה כתוב שם אבל זה מה שהשתמע, שתי ספינות נצ"ל, שזה אפילו אני... אמנם אני לא איש חיל הים... זה חריג כי צה"ל תמיד מצטייד במערכות שהן רב זירתיות, כלומר אתה יכול להעביר אותן מצפון לדרום, נצ"ל זה משהו ספציפי, זה לא מתאים לצה"ל בכלל לפי הבנתי המצטברת לאורך הרבה שנים, וספינות שטח, זה מה שאני זוכר, עכשיו לו הייתי רואה... עכשיו אני נותן הערכה לגבי מה שאני מכיר את עצמי, לו הייתי רואה שכתוב מנכ"ל משרד הביטחון עם העתקים לאנשים הרלוונטיים האלה אז הייתי פשוט אומר לחיילת קחי את זה ותעבירי למנכ"ל, זה מה שאגב היה צריך להיות, זה לא היה, זה היה מין טיוטה כזאת מסווגת, זה מה שאני זוכר, אחרת בכלל לא הייתי נדרש לזה, הייתי פשוט אומר לחיילת או לפקידה קחי את זה, תעבירי למנכ"ל, או ללשכה שלו, לא אליו,
ועדה:	אוקיי, מה עוד זכור לך לגבי הצוללות 7-9?
עמוס גלעד:	מה שזכור לי שבהתחלה עיינתי כלאחר יד, לא הבנתי מה רוצים שאני אאשר, תוך דקות הייתי בהלם, אני זוכר את התחושה שלי כאילו היא קרתה עכשיו, מדוע? כי התקשרתי לדן הראל, החדרים... הלשכות שלנו צמודות, ***
ועדה:	דן הראל שהיה מנכ"ל משרד הביטחון?
עמוס גלעד:	האלוף במיל', מנכ"ל משרד הביטחון, דן הראל, שאלתי אותו אם... קיבלתי כאן מסמך מדהים או משהו שלא ראיתי כמותו, כאילו אני אמור בחתימת ידי, כמו שאני חותם על הרבה מסמכים אחרים, לאשר את התעצמות צה"ל בחתימת יד על נייר שנראה לי עתיר מיליארדים שקלים, איפה הרמטכ"ל? איפה ראש אג"ת? איפה מפקד חיל הים? איפה הוא? איפה מטה משרד הביטחון? ככה בונים תוכנית התעצמות של צה"ל? זאת אומרת לו הייתי חותם.. ככה אני תפסתי את זה, לו הייתי חותם במקרה זה כאילו משרד הביטחון מאשר, אז הוא אומר לי אני לא מבין מה אתה מדבר, אמרתי לו אז אני אבוא אני אסביר לך, תוך שלוש... הייתי מאוד נסער אני מוכרח לומר, כי ראיתי כבר הרבה דברים בחיים, כזה עוד לא, לא כזה עוד לא, יש עוד כמה כאלה, אבל בליגה העליונה, באתי אליו, אמרתי לו את מה שעכשיו אמרתי, אמרתי לו תשמע, זה כאילו אני מאשר בחתימת ידי את תוכנית התעצמות של צה"ל, אל"ף היא עתירת משאבים ובי"ת אין בה סדרי עדיפויות של כל צה"ל, ומה זאת החתימה שלי? אני בכלל לא בלופ הזה מול כל המערכת האדירה הזאת שאמורה להמליץ עד הקבינט להתעצמות צה"ל, הוא קרא... אומר תראה לי, מראה לו, יש לו גוון עור לבן, הוא נעשה שזוף, זאת אומרת הוא היה שזוף לעומת הצבע שהיה לו כעבור דקה, הוא נעשה חיוור, הוא

כמעט נראה שקוף, בכל זאת בן אדם שהוא עתיר ניסיון, יש לו קריירה ארוכה, אומר לי אני לא מבין, מה... הרגע דיברת איתם קודם? כאילו אני באיזה קונספירציה, אמרתי לו "לא, אני המום, לכן באתי אליך מיד", בדרך כלל אני לא... קובעים פגישות מסודרות, אתה עמוס, אבל פה לא התאפקתי דקה, הסתכל, היה המום, אומר טוב, בוא נלך לשר הביטחון, קבע איתו פגישה תוך שתי דקות, שר הביטחון זה משה בוגי יעלון באותה תקופה, הוא התבונן במסמך, הוא אמר לי רגע, אתה בטח תיאמת איתם, זה חשיבה לוגית, אמרתי לו באמת שלא, עד כדי כך אני המום שאני אפילו לא עונה להם, אין בכוונתי לענות להם, בדרך כלל אני תמיד לוקח על עצמי טיפול, במקרה הזה אני מעביר לך את הטיפול, זה נראה לי משהו... אני לא יודע בדיוק להסביר אותו, אני לא מתכוון לשאול אף אחד, אני מעביר לך את זה, לא מתכוון לגעת בזה, זה נראה לי משהו פגיעה בביטחון, זה אני לא בטוח שאמרתי את שתי המילים האלה אבל משהו דומה, הוא גם נראה המום, שאל אותי חמש פעמים אם לא תיאמתי מראש, היה בטוח שיש פה גם איזה קונספירציה, אמרתי לו "לא, אין", זה מדהים ככל שזה נראה ולכן אני מעביר את זה למנכ"ל שהוא המוקד שמרכז את בניין הכוח במשרד הביטחון והוא מעביר את זה אליך ואני איתו... איתך, אצלך, זהו,

ועדה:

לנו יש את המסמך הזה? המסמך שעמוס מדבר עליו, אבל אפשר למצוא כזה מסמך אצלכם באיזשהו מקום, לא?

עמוס גלעד:

אני בוא נאמר לא עסקתי מעולם בהסתרת מסמכים, רק בתיוקם כל הזמן,

ועדה:

דן הראל אמר שהמסמך היה אצלו, זאת אומרת... שהמסמך הגיע אליו, ואנחנו לא קיבלנו את המסמך הזה,

עמוס גלעד:

תראה, יכול להיות, אבל זה אין לי הסבר... קודם כל אין לי הסבר עובדתי, אני לא יודע לענות, אני יודע לענות שהמסמך חייב להיות, בתיק שהעמידו לרשותי, אני התכוונתי היטב לקראת הפגישה, למרות שלכאורה אני אמור לזכור אבל... לא מצאתי את זה, שתיים, זה אמור להיות אבל יכול להיות ששלחו לי טיוטה להתייחסות ולאור התגובה אולי זה אחר כך... כי בסופו של דבר נוצר איזה תהליך שלא הייתי שותף לו, אז יכול להיות ששלחו אליי טיוטה, אני משוכנע שהתפוצה כפי שאתה מציג לי שם בפינה הימנית של המסמך לא ראיתי אותה כי אז... עניין טכני, זה קורה לפעמים טעויות, חיילת שולחת אליי, במקום שולחת אליו,

ועדה:

אני רוצה לחדד, התדהמה שלך העיקרית הייתה מעצם העובדה שזה נשלח אליך והתבקשת לאשר? או מהתוכן?

עמוס גלעד:

השילוב של שניהם,

ועדה:

זה שהתבקשת לאשר אני מבין, בוא נניח לזה, התוכן, הרי לא עסקת ישירות בשאלות של רכש, זה אמרת...

עמוס גלעד:

לא עסקתי בכלל, לא, הייתי תמיד במעטפת, לא עסקתי,

ועדה:

בקיצור, שלוש צוללות שנזכרות פה וספינות נצ"ל...

עמוס גלעד:

זה לא שלוש, זה תשע כאילו, לא אמרו שיוציאו את השלוש הראשונות,

ועדה:

כן, כן, כן, כן, אלה שנזכרות פה והנצ"ל, ייתכן שהיה איזשהו תהליך שלא צריך להדהים אותך, פשוט האנשים הנכונים צריכים להתייחס לזה ולא אתה,

עמוס גלעד:

לא, אם זה היה כך תאמין לי הייתי אומר לחיילת הנכבדה או לרל"שית שלי קחי את זה תעבירי לזה, מה שקרה הוא שהתקשרו אליי שזה מסמך

חשוב שאני צריך לאשר אותו, בגלל זה תשומת הלב שלי האנטנות קפצו, אז אני חשבתי שולחים לי איזה משהו, אני באמת הייתי מעורב בכל כך הרבה דברים, כשראיתי את המסמך הזה נדהמתי מהיקף הרכש ו... כי זה משאבים אדירים שבאים גם מהתקציב השקלי, לא מהתקציב הדולרי, ואחר כך הייתי המום שאני אמור לאשר את זה, זה נראה לי משהו מהמם, השילוב של שניהם והעובדה שהפנו את תשומת ליבי והעובדה שביקשו שאני אאשר את זה, כלומר זה נראה לי כפי שפנו אליי שאני בחתימת ידי יכול לאשר את זה,

ועדה:

ניסית לשאול את נגל?

עמוס גלעד:

לא, בכוונה לא,

ועדה:

אבל בהמשך פגשת את נגל, מעולם לא שאלת אותו לאחר מכן לגבי העניין הזה?

עמוס גלעד:

אני אגיד לך מה, זה נשמע לא יפה אבל... למרות שאת נגל אני מכל הגלריה שפגשתי אני מכבד... מחבב אותו כבן אדם הגון יחסית למי שראיתי שם, אבל אני לא פניתי אליו משום שזה נראה לי... אז... אני לא נעלב אישית, לכן... אני אשאל אותו, הוא יענה לי איזה תשובה, לולא היה מדובר בדבר כל כך משמעותי וליבתי אז הייתי או מתעלם או שולח לו אני לא מטפל בזה, אבל זה נראה לי משהו שהוא חלק ממה שהו רחב שאני לא יודע או לא מבין שעלול לפגוע בתהליכי יסוד של צה"ל, לכן אמרתי במקום להתחיל לשאול אותו... גם אין לי זמן, זה לא שאני יושב זה... אני אמרתי מה הדבר הכי דחוף שהייתי צריך לעשות? לפנות למנכ"ל, כי מנכ"ל משרד הביטחון זה גם דן הראל בסופו של דבר, לשעבר סגן הרמטכ"ל, אדם שמכיר את כל... מזכיר צבאי של ראש הממשלה ושר הביטחון, בקיצור הוא נראה לי... וגם ממונה עליי אז אמרתי זה אני אלך אליו, וגם אחראי על התהליך שזה הכי חשוב, באמת התעצמות זה אצלו,

ועדה:

האם ידוע לך... שאלנו על נגל, אבל ידוע לך מה קרה בהמשך מבחינת דן הראל? מבחינת שר הביטחון?

עמוס גלעד:

כן, קודם כל כמו שתארתי הם הזדעזעו ואז אני יודע ששר הביטחון פנה לראש הממשלה ואחר כך כבר... זה כבר נכנס לדיאלוג העמוק ביניהם,

ועדה:

במסמך הזה כתוב שסוכם על המשך תמיכה גרמנית בפיתוח הדור הבא של הצוללות, בסוגריים ורכש שלוש צוללות. אתה התייחסת לתשע, היינו מדובר לשיטתך בשלוש נוספות על שש, האם לא יכול להיות שמדובר פה בשלוש במקום השלוש הראשונות?

עמוס גלעד:

יכול להיות, בהחלט, אבל אני... אני עוד פעם... זאת אומרת אתם יודעים את זה אני מניח, אני לא נכנסתי לעומקה של עבודת המטה והבעת עמדה, כל מה שהדהים אותי שאני בחתימת ידי אולי פתאום מאשר משהו שהוא עד תשע, האם יש פה חלוקה פנימית שמורידים שלוש... זה נראה לי התפתחות יותר מאוחרת, איך שהמסמך הגיע אליי זה נראה en bloc, תשע צוללות, בעלות מדהימה, הרי צוללות זה עולה עד 600 מיליון יורו, זה גם... זה הרבה יותר, כל תוכנית ההתעצמות של חיל הים שהיא חלק... שאלתי את עצמי רגע, איפה ההתעצמות של צה"ל? הרי אם אתה נותן כל כך הרבה לצוללות... נניח שמטוסים של חיל האוויר באים מסיוע אמריקאי, אבל שיריון, מיגון על שיריון, כל הדברים, אני מכיר את התמונה, אני מצוי בזה שנים, אמרתי רגע, כל זה אני הולך לאשר על חשבון צה"ל? אני נזעקתי כמו אזעקת אמת מיידית לתופעה שהועמדתי... לאתגר שהועמד לפתחי, אז יכולתי באמת להתחיל לפתוח בבירורים, לא האמנתי שאני אקבל תשובות, אני מודה שלא היה לי כל

כך אמון בלשכה הזאת, ויכולתי לפעול בצורה הכי אפקטיבית שלשיפוטי אז היה לפנות למנכ"ל ול... שהוא פנה לשר, לא אני,

אוקיי, עכשיו האם אתה יכול להוסיף משהו לגבי ספינות הנצי"ל, נגד צוללות?

ועדה:

כן, רק דבר קטן, שאני הכרתי... אני מכיר את חיל הים מבחוץ, ***, אני מכיר את חיל הים, גם בתור מטה כללי, בקיצור מכיר אותם, מכיר את הגישה של צה"ל, אבל לא עשיתי את הניתוח הזה כמו שאני עונה לך עכשיו שקיבלתי את המסמך, נצי"ל זה דבר ספציפי שהוא מותרות, ובדרך כלל בצה"ל לא אוהבים לאשר דברים שהם לא רב משימתיים,

עמוס גלעד:

רב שימושי אולי,

ועדה:

רב שימושי ורב משימתי, כלומר אתה לוקח מערכות נשק, מטוסי חיל האוויר יכולים לפעול בצפון, בדרום, במזרח, ***, לא יודע איפה, יש עוד טווחים אגב, בקיצור אמרתי נצי"ל מה זה כל הדברים? כאילו שאתה קיבלת איזה כסף לא שלך ואתה קונה מרצדסים וכאלה דברים למרות שאין לך כסף, אבל את החשיבה העמוקה הזאת לא השקעתי בזמן אמת כשאני מתאר לכם, אז מה שהדאיג אותי שאני נדרש פה למשהו שעלול לשבש את תהליך עבודת המטה שתמיד גם ככה נראה לי... בטח שמדלגים על צה"ל, כי בכל זאת בצה"ל, עם כל הכבוד לכל הגופים, זה הגוף שהוא יותר טוב מכולם בעבודת מטה, שלא לדבר חיל האוויר שהוא מופת לזה, וגם חיל הים הוא זרוע מקצועית, והמטכ"ל, והרמטכ"ל, בקיצור... וכמובן משרד הביטחון שהוא לדעתי פחות טוב מצה"ל, בקיצור זה מה שהדאיג אותי, ההתייחסות שלי לנצי"ל היא בדיעבד, לא בזמן אמת, למעט שזה גם הקפיץ אותי שגם את זה אני צריך לאשר, מה... מה זה פה?

עמוס גלעד:

בכל זאת מאוחר יותר עוד משהו מבחינת הנצי"ל שנודע לך?

ועדה:

נודע לי שאחר כך בזעם שר הביטחון מול ראש הממשלה הוא הוריד את זה, למה הוא הוריד את זה? מדוע? מהנימוקים שאני שם לכם פה, שזה היה ברור שאין איש צבא בכיר שהוא בתפקיד אחראי שיסכים לדבר הזה, אלא אם כן נהפוך ל... אני יודע מה? איזה מעצמה עם 40 מיליון איש ו... אני יודע מה... זה יהיה בעתיד, לא עכשיו,

עמוס גלעד:

טוב, נעבור לנושא אחר, בנושא של ספינות המגן, מה אתה יכול לספר לנו מהידע שלך...

ועדה:

ספינות המגן... שוב, אני רק משיק לתהליך הזה אבל הוזמנתי בטעות לדעתי, כתבתי, זה נדמה לי היה ב-16, לדיון אצל המנכ"ל... למה אני אומר בטעות? כי שוב אני ממש לא הייתי חלק מתהליך עבודת המטה בעניין הזה, וזה היה על ספינות המגן, ולתדהמתי...

עמוס גלעד:

מתי זה היה?

ועדה:

אני חושב שזה היה ב-16 אבל אני צריך לראות, רשמתי...

עמוס גלעד:

שנת 2016 כתוב,

ועדה:

2016, כן, סליחה, 2016, מדוע הוזמנתי לדיון? לא יודע, אבל הוזמנתי, הדיון הזה הרגיש אותי במיוחד למרות שלא הייתי משתתף חשוב שם, ולדעתי גם לא הייתי אמור להיות שם בצורה שמשרד הביטחון עובד,

עמוס גלעד:

אצל מי היה הדיון?

ועדה:

הדיון היה אצל המנכ"ל דן הראל, ולהלן הסיבות מדוע הדיון הזה הקפיץ אותי עד כדי כך שהרמתי את קולי אבל זה לא במסגרת הדיון אלא תוך כדי, אחד, אג"ת לא ראיתי אותם שם, לצה"ל יש היררכיה מסודרת, מי

עמוס גלעד:

שקובע את עמדת צה"ל זה הרמטכ"ל ומטעמו ראש אגף תכנון, היום יש שני אגפים אבל אז היה אגף תכנון אחד, רק הוא יכול להביע את עמדת הרמטכ"ל אם הרמטכ"ל מאשר לו, והוא ממליץ לרמטכ"ל, הוא מתכלל את זה, נגיד בא חיל אוויר אומר רוצה 100,000 מטוסים, חיל הים 100,000,000, בסוף הוא אומר להם תורידו את כל האפסים, יישאר אחד, דו ספרתי, זה העבודה, קודם כל לא ראיתי את אג"ת, לא הבנתי מה חיל הים עושה אצל המנכ"ל, שתיים, הבנתי ששם מדובר על ספינות שהטונז' שלהם הוא כפול, אז יצאה לי איזה אמירה... היא לא במקום אבל נראית לי נכונה... לא נכונה, אמרתי די בצעקה שם "מה בר יוסף עוד פעם" אני היה לי... יש לי תיעוב מאז ומתמיד לאבריאלי בר יוסף, חלק זה בנוי על אינסטינקטים שלי וחלק... ומעט על עובדות, לפני הסיפור, הוא בעיניי תמיד נראה איזה שילוב של... בוא נקרא לזה משהו לא תקין, אז אמרתי "מה? אבריאלי התערב שהכפילו את הטונז'?" למה זה עניין אותי? קודם כל למה מכפילים אותו, שתיים, לנו היה חשבון עגום עם דרום קוריאה, הייתי גם מופקד על המדינה הזאת, דרום קוריאה היה לה מטוס אימונים שנקרא T-50 שזה מין F-16 בגרסת אימון, וחיל האוויר החליט לרכוש מטוס איטלקי, מפקדי חיל האוויר, מה שיצא לי לדבר איתם, יש פה את כל (מילה לא ברורה) במסמכים, מאוד מרוצים מהם, והם בחנו אותם בקפדנות על פי איזה 125 קריטריונים, ***,

הם בחנו גם מטוס איטלקי וגם מטוס קוריאני?

ועדה:

עמוס גלעד:

הייתה תחרות, גם היו כל מיני האשמות שנראות לי כולן מופרכות, חיל האוויר... לא יודע, אולי אני משוחד, אבל תמיד נראה לי איזה מופת של יעילות, והם לא יאמנו טייסים ומטוסים שלא ראויים, והם בחרו מטוס איטלקי שהוא בנוי על איזה מטוס רוסי והאיטלקי בנו עליו תצורה שלהם, בקיצור זה המטוס שהם בחרו, *** , אז אמרתי רגע אם זה הכפילו את הטונז' אז דרום קוריאה לא תוכל לקבל את החוזה, יש להם מספנות אדירות, אני חשבת... ככה חשבו גם...

משום שהקוריאנים לא בונים ספינות בטונז' כזה?

ועדה:

עמוס גלעד:

לא יודע להגיד לך אם הם לא בונים, אבל לא לספינות האלה, אני ראיתי בזה כאילו הכשלת המכרז, זה הרגיו אותי... *** , היה לנו קשרים ביטחוניים איתם לא רעים, בקיצור זה הרגיו אותי, חשבת שיש פה מניעים זרים, אם תשאל אותי על סמך מה חשבת? לא על סמך נתונים, על סמך אינטואיציות מצטברות, האם הייתי צריך להיות בדיון והאם אמרתי את דעתי שם? לא, הלכתי משם די מהר כי זה נראה לי הכל לא תקין, איפה אג"ת? איך פתאום דנים?... ואחר כך גם שאלתי את... באופן פרטי... אנחנו מייצרים במספנות ישראל ספינות מרשימות עד 1,300 טון, אנחנו גם מוכרים אותן, מייצאים אותן, ושאלתי את אחד הבעלים שם, שלומי פוגל, שהוא ידיד של ראש הממשלה, תגיד למה לא הזמינו את הספינות אצלכם? הרי לו היו מזמינים במספנות ישראל אז הייצוא הביטחוני שלנו היה קופץ, יש לנו (מילה לא ברורה) בייצוא ביטחוני, וגם קרן של ספינות של חיל הים היה עולה אם הן מייצור עצמי, בכל זאת ישראל אמנם נראית כמו סין אבל היא מדינה קטנה... מייצרות ספינות לחיל הים, אנחנו מייצאים לכל מיני מדינות, הייתי שם לא מזמן, אתה רואה שם... כמה מדינות אנחנו מייצאים? בקיצור הוא אמר לי "אל תשאל", הבנתי זה משהו מסריח, אתה יודע שאני חבר של ראש הממשלה ואני לא רציתי לדבר איתו על זה, אמרתי לו "טוב, אתה טועה" אבל בזה הסתיימה... זה שיחת חולין, לא שיחה רשמית מטעם משרד הביטחון, שיהיה ברור,

עם שלומי פוגל,

ועדה:

עמוס גלעד:

כן, זה שיחת חולין לא רשמית, זעם אותנטי, לי זה לא נראה כל הדבר הזה, גם על מה מגינים בדיוק? הרי בסופו של דבר יש פה הרי בעיה, ***, אם זה 2,300 טון או לא, זה רק עניין של כסף, ואני גם הבנתי משיחות... בכל זאת הייתי מעורה שם בזה... שזה הרבה כסף שהגרמנים רצו, הערך שלהן הוא 430 מיליון דולר, גם בשאר...

יורו אולי, לא?

ועדה:

עמוס גלעד:

יורו, יורו, כן, יורו, ובסופו של דבר כשאתה מכפיל את זה כמו שצריך אז זה יוצא די הרבה, זאת אומרת הגרמנים הם אמנם נחמדים איתנו, ידוע, אבל סך הכל מעוניינים בעסקאות. זה ההתעסקות שלי עם העניין הזה, לאורך הזמן גם נחשפתי יותר ויותר, לא באופן רשמי אבל באופן נקרא לזה מעטפתי, כלומר כי הייתי בתוך הצמרת של המשרד הזה, ש... על מה הן מגינות בדיוק? בשביל מה צריך את זה? לא השקיעו בזה חשיבה, למה צריך 2,300 טון להגן על אסדות שחלקן קרובות לחוף וממילא יותקפו על ידי רקטות וחלקן איפה שהן נמצאות, לי זה נראה תמוה, ככל שהזמן התקדם זה נראה לי יותר תמוה, והמעבר... זה מה שזעזע אותי בדיון ההוא, מ-1,300 ל-2,300, חוץ מהנושא הדרום קוריאני שהרגשתי אליו לא אחריות ישירה אבל זיקה, כי דרום קוריאנה זה... בכלל באסיה יש לנו... בישראל אני מתכוון, משרד הביטחון, מערכת הביטחון, תעשיות ביטחונית, מעמד יוצא מן הכלל, זה די מדהים, אנחנו באמת מדינה קטנה כזאת, אתה בא להודו, אתה בא לסינגפור, אתה בא לקוריאה, כולם מעריצים... אוסטרליה, כולם מעריצים את ישראל, בקיצור ולעניין זה הממשק שלי עם הדבר הזה,

ועדה:

בסופו של דבר השינוי בדרישה לצורך המבצעי יצא ממכתב של מפקד חיל הים, רוטברג כתב מכתב שאומר ש... ומהניסיון שלך השינוי הזה נראה סביר?

עמוס גלעד:

לא, אני אסביר מדוע, קודם כל מפקד חיל הים יכול לדרוש מה שהוא רוצה, מי כמוך יודע את זה ב... איך זה עובד, הוא יכול לדרוש מחר ***, לא שנקבל אותן, אבל נניח שהוא מוכן, יכול להיות שהוא רוצה לא יודע מה... יכול להיות שהוא רוצה כל דבר, הוא צריך להביא את זה לאג"ת כדי שיגיד לו תרד, אין לנו כסף לזה, עם כל הכבוד לחיל הים הוא לא יכריע את המלחמה הבאה, ***, אבל בסוף צריך לחלק עוגה, את העוגה צריך לחלק אותה לפי רמות האיום, עד שנגיע לאיום *** אז אנחנו יכולים ליפול בדברים אחרים, ושם ינצח חיל האוויר, המודיעין והיחידות היבשה, צוללות זה הון תועפות, זה על חשבון נניח השריון, זה תמיד מה שהיה לי בראש, גם התעסקתי הרבה עם האיומים על ישראל כל החיים... מרבית החיים שלי, ואתה אומר רגע מחר תוקפים אותנו עם 4,000 רקטות מלבנון או מאיראן, מי יכריע את החיזבאללה? חיל האוויר, המודיעין, גם חיל הים, גם, לכן זה שהוא רוצה או שהוא הרגיש שהוא יכול לדרוש וזה ששמעתי גם שהוא היה בקשר ישיר עם אבריאלי בר יוסף, אין לי הוכחה לזה אבל שמעתי את זה, מה שאני אומר שמעתי אני בטוח שזה נכון, אחרת אני מוחק את זה במוחי, זה הטריד אותי מאוד, מה זאת אומרת? אז הוא דורש, גם הוא רוצה נצ"ל, הוא רוצה עוד כל מיני דברים, אני חושב שאין לזה ביסוס מקצועי, זה לא משכנע בכלל, ובסוף נניח אני הרמטכ"ל או שר הביטחון הוא צריך להסתכל מה האיומים עלינו ומי נותן את המענה, תמיד הרי יושב הרמטכ"ל, תוקפים את ישראל, יש לו מענה מידי, חיל האוויר יכול לזנק תוך שתיים-שלוש דקות והמודיעין הוא 24/7 מוכן, או להיכשל בקריאת ההתרעה או להצליח ולהציל אותנו, חיל הים עם כל הכבוד הוא לא יכול להציל אותנו,

ועדה:

אבל היעדר המעורבות של אג"ת שאתה ראתה את זה האחרים לא צפו בכך? לא העלו שאלות - איך ייתכן?

עמוס גלעד:

לא, בדיון הזה לא, האמת היא שמי שהיה צריך להסתכל על זה כמובן הכי מנוסה....

ועדה:

דן הראל,

עמוס גלעד:

ברור, כי הוא היה סגן הרמטכ"ל, אם אצלו מישו היה בא לדיון... הוא גם אדם מאוד מסודר ופדנט, אם מישו היה בא לדיון אצלו... יש בעיה במשרד הביטחון, אני אמרתי לכם את זה בשיחת רקע, אני חושב שהוועדה שלכם היא חשובה בצורה יוצאת דופן, היא ההזדמנות האחרונה לקבוע קצת סדר במדינה הזאת, במערכת הביטחון, שנראית מסודרת אבל היא לא, ומאחר ולא עוסקים בזה כי זה לא התקפה מידית עם הרוגים כמו יום כיפור, אבל זה יכול לגרום לזה, אני רוצה לראות את דן הראל בתור סגן הרמטכ"ל שלא באים אליו כל הנציגים שהוא קבע שיבואו, במשרד הביטחון יש איזה... משרד הביטחון אין לו מעמד כמו של משרד ההגנה האמריקאי, אני מנומס... גם דן הראל היו לי איתו הרבה ויכוחים, אני אמרתי לו אתה חייב לאמץ את המודל האמריקאי, המודל האמריקאי יש לך OSD, זה המוח של משרד ההגנה, יושבות שם בחורות צעירות ונכנס גנרל אמריקאי ארבעה כוכבים שהצעירה הזאת יכולה להיות נכדה שלו, הוא קם לכבודה וקורא לה mam, למה? כי היא ממונה על ידי הנשיא והם קובעים את המדיניות והם מקבלים הנחיות מהבית הלבן, וחסר למישהו שהוא לא בא לבית הלבן, במשרד הביטחון אתה רואה שולחים לפעמים נציגים, סגן אלוף, עם כל הכבוד, רב סרן, לא היה שם מפקד חיל הים אצל מנכ"ל משרד הביטחון, אין דבר כזה בארצות הברית שלא יבוא מישו בכיר לדיונים שקובעים התעצמות, יש משהו אומלל במעמד משרד הביטחון, דן הראל תמיד היה אומר לי תשמע אתה צודק באופן עקרוני, אני מתכוון להמשיך שמשרד הביטחון יהיה זרוע לוגיסטית של הצבא ו... שזה בעיני רבתי איתו... לא רבתי איתו, זה לא הביטוי, התווכחתי איתו, היה תמיד לצידי אחז בן ארי בעניין הזה, וניסינו לשכנע אותו, הוא אמר אין לכם ויכוח איתי ברמה הפילוסופית, אני לא מתכוון לעשות את זה,

ועדה:

אז מה צריך להיות במשרד הביטחון לשיטתך?

עמוס גלעד:

משרד הביטחון צריך... תראה, לשיטתי זה צריך להיות לאמץ מודלים... אני מציע שתלמדו אותם, נניח כמו האמריקאי, כל כך אנחנו מקבלים מהם אפשר גם ללמוד מהם, לא הכל, אבל זה כן, יש במשרד ההגנה שר הגנה מטעם הנשיא, קובע את קווי ההתעצמות, המדיניות, הפוליטי, כל הבכירים באים אליו, הוא ממליץ לנשיא, אם הוא צריך להמליץ לנשיא, אם זה לא בסמכותו, שר ההגנה האמריקאי שעכשיו נפטר לאחרונה הוא אמר לי ***, אבל ידוע שמשרד ההגנה קובע את הפוליטי, ומתחת למזכיר ההגנה יש תת שר הגנה למדיניות ויש שרים של צבא, זאת אומרת אתה רואה את השליטה, משרד הביטחון אין לו אחיזה בהתעצמות של הצבא, לא לגמרי אבל חלש מדי, ואז מה שקורה, עם כל הכבוד לצבא שאני גם בא ממנו, כל עוד שאנחנו דמוקרטיה, אני מקווה שנמשיך להיות, המרות של הדרג האזרחי צריכה להיות ברורה ומובהקת, זה לא כך, שר הביטחון מהר מאוד נשאב בקשר ישיר עם הרמטכ"ל כי הרמטכ"ל מייצג חוץ ממה שהוא מייצג באופן אישי, הוא מייצג עוצמה ארגונית ביכולת תכנונית, נגיד הוא מדבר עם מפקד חיל האוויר וסגן הרמטכ"ל וראש אג"ת אז הוא שומע מערכות מסודרות, במשרד הביטחון זה מפוזר להמון רשויות, יש לו כל כך הרבה סמנכ"לים שכפופים לו שרק אם הוא יגיד להם בוקר טוב כל יום הוא לא עובד, הוא נשאב לשוטר, מתעסק המון בבינוי ודברים כאלה, ואין לו זמן לאסטרטגיה,

ועדה:

אז מה מה שאתה אומר שצריך להיות במשרד הביטחון גוף שדומה לאג"ת?

עמוס גלעד:

כן, זה הוחלט פעם, גם את הגוף שלי אנחנו... למה אגף ביטחוני מדיני ולא אמב"ט? אני שיניתי את זה, כי אנחנו... זה לא במקרה, כל דבר יש מאחוריו... לא כל דבר, במקרה הזה יש מחשבה, אנחנו קודם כל נותנים את ההיבט הביטחוני, זה בעדיפות, אבל המדיני ביטחוני הוא יוצר את הצירוף שאני קורא לו העוצמה הצבאית והתבונה, אם אין תבונה מדינית אין עוצמה צבאית, כלומר את העוצמה הצבאית לכשעצמה היא לא שווה הרבה, היא שווה, אבל היא פוטנציאל, זה שרירים, אתה צריך גם מוח, *** עם מחשבה מדינית ביטחונית, וזה נס, זאת אומרת אתה חייב שמשדד הביטחון יהיה לו say מדיני ביטחוני ואג"ת צריך לדעת להיות משולב... וצריכים פה רפורמה במעמד משרד הביטחון, משרד הביטחון הזה הוא חלש מדי, הוא מתעסק יותר מדי ברכש, המשקל האסטרטגי שלו נמוך מדי, וכל עוד שאנחנו דמוקרטיה והדרג האזרחי הנבחר הוא ממונה על הדרג הצבאי חייבת להיות לו עוצמה,

ועדה:

עוצמה בתחום של בניין הכוח?

עמוס גלעד:

לא רק בניין הכוח, גם קשרי חוץ וגם מדיניות, אנחנו היינו... זה מה שהניע אותי לבוא למשרד הביטחון כי מופז כשר הביטחון הבין את זה, האם זה הושלם במלואו? לא, יש עוד דרך ארוכה, כי לא בוצעה רפורמה במשרד הביטחון עצמו, אתן לך דוגמה, *** , אהוד ברק היה ראש אמ"ן, הוא לא הבין? בטח שהוא הבין אבל אמר תביאו תקציב חיצוני, כל דבר תביאו תקציב חיצוני, עם כל הכבוד אנחנו אותה מערכת, האם אפשר להעלות על הדעת היום את ישראל בלי הלוויינים שעומדים לרשותנו? *** , אני יכול להביא כאלה עוד דוגמאות, כיפת ברזל, אפשר לדמיין את ישראל בלי זה?

ועדה:

הדוגמאות האלה שאתה מביא להתעצמות, התעצמות שבאה מהאזרחים, לא מהצבא,

עמוס גלעד:

כן, כי יש לזה הרבה היבטים, *** תיכף נדבר על זה, חשבתי תמיד ש.. יש שני עמודי תווך, היכולות של האויב והכוונות שלו, כשכוונות רעות במפלס גבוה משתלבות ביכולות כפי שהוא שופט אותן נוצר איום כמו ביום כיפור, ביום כיפור אמ"ן חשב שלא יעלה על הדעת ש"הערבים הנחותים האלה" יתקפו אותנו ויכבשו את ישראל, אבל הם לא רצו לכבוש את ישראל, הם רצו לכבוש רק רצועה והפתיעו אותנו, אתה מוכרח פה מערכת מתכללת ששר הביטחון הוא יושב מעל כל המערכות הוא מהר מאוד נשאב למציאות הביטחונית ואז אין לו את הזרוע שתומכת בו ממש של משרד הביטחון, היא תומכת בו לצרכים של לוגיסטיקה, דברים כאלה, נדרש פה... גם הזיקה למל"ל ששאלת אותי, המל"ל אין לו... לא מדבר על פי חוק המל"ל, בין החוק הזה לבין הביצוע זה פער עצום,

ועדה:

אז אולי הפתרון הוא לחזק את המל"ל?

עמוס גלעד:

חזק אותו,

ועדה:

ולא את משרד הביטחון,

עמוס גלעד:

לא, יכול לחזק את שניהם, אני חושב שצריך לחזק את שניהם,

ועדה:

מדוע צריך את שניהם?

עמוס גלעד:

צריך את שניהם כי המל"ל מסתכל על הרבה מאוד תחומים שלא קשורים רק לביטחון, מל"ל... למרות שקוראים לשר החדש ביטחון לאומי אין קשר בין התואר שלו לתפקיד, ביטחון לאומי זה דבר לא רוצה להגיד מקודש כי זה דתי אבל זה דבר רב ערך שהוא כולל הכל, גם בריאות, חלוקת משאבים של כל המדינה, הוא אמור להיות יד ימינו המקצועי של ראש הממשלה, גם שם נדרש לא תיקון החוק אלא הכנסת

תוכל בחוק, לתת להם מעמד מחייב, אבל משרד הביטחון כמו שמקובל במצרים, בקונגו, בכל מקום, משרד הביטחון חייב להיות לו מעמד של קובע מדיניות ומעצב מדיניות ולהגדיר תחומים בינו לבין הצבא, הצבא היום בגלל שהוא חזק הוא גם מרגיש כזה לבדו במרחב אז הוא מפתח לעצמו יכולות שהן חורגות, אני אתן לך דוגמה שהיה הגז, הבג"צ, ביקשו ממני בסוף להופיע כי הצבא מתברר הגיש חוות דעת שנפסלה על הסף בגלל שהיא הייתה לא רלוונטית, הם עסקו בנושאים מדיניים, נושאים מדיניים מובהקים צריך לקחת מהצבא ולהעביר אותם לתחום האזרחי, גם בגלל תקינות השלטון הדמוקרטי וגם בגלל שצריך להפריד בין מדיניות כוללת לבין צבאית,

ועדה:

אני רוצה לחזור רגע לאותה פגישה שבה שמעת שהוכפל הטונו של הספינות ואני רוצה לשאול אם עלה שם העניין שבעצם בגלל שזה טיפול בנושא המים הכלכליים שהתקציב הוא חיצוני והאם היה קשר בין ההגדלה של הטונו לבין העובדה שהתקציב בעצם לא בא מצה"ל?

עמוס גלעד:

לא, אבל כל הדיון הזה הוא היה לא מסודר למרות שהוא נקבע בצורה מסודרת, בלי אג"ת, בלי זה, הרי בסוף מה זה משנה אם התקציב בא ממשרד הביטחון או לא? הרי בסוף זה אותה מדינה,

ועדה:

יש כאלה שזה משנה להם,

עמוס גלעד:

אני יודע שיש כאלה, אבל... לי אומרים נגיד תביא תקציב חיצוני לצוללות, מה ששמעתי את הפטנט הזה, יופי, אבל מאיפה התקציב הזה? זה מאותה מדינה, גם משהו צריך להחזיר את זה, אני חושב שצריך תמיד ראייה כוללת, אי אפשר שהצבא יהיה מדינה בפני עצמו,

ועדה:

זה ברור, השאלה אם בדיון..

עמוס גלעד:

לא, כי מי בא? מי בא לדיון? חיל הים. צריך אג"ת, צריך את הרמטכ"ל, אני בכלל חושב שאצל מנכ"ל משרד הביטחון בדיונים... אני לא מדבר על דיוני הבל, יש מלא דיוני סרק. דיונים שנוגעים למדיניות, להתעצמות, שהתוצאות שלהם הן תקציביות, משאביות, תפעוליות, מבצעיות, צריך להיות הדרג הגבוה ביותר, לא פחות מראש אג"ת, סגן הרמטכ"ל או הרמטכ"ל, נניח הרמטכ"ל זה מוגזם לדרוש ממנו כי בכל זאת הוא אדם עסוק אבל יש לו סגן רמטכ"ל שבשביל זה הוא קיים, בדיוק להתעסק בניהול הצבא, הסגן הוא בעצם מנכ"ל והראש אג"ת הוא הזרוע המתכללת,

ועדה:

תראה האלוף במילואים גלעד, הדברים לא כל כך מסודרים מבחינת לוח הזמנים. עכשיו, אנחנו נעשה פה מהלך כזה, נזמן אותך שוב ולפני כן ניתן לך אפשרות לעבור בצורה מסודרת על הניירת שיש לנו.

עמוס גלעד:

פה?

ועדה:

כן. כן. פה. בדיוק, פה.

ועדה:

כל הניירת שקיבלנו. לנסות לקבל לוי' מסודר משום שהדברים לא כל כך מסתדרים עם הניירת. ***

עמוס גלעד:

נכון, כי מה שקרה הוא... נכון, יש לזה סיבה. היא אמרה לי, ***.

ועדה:

אז אנחנו נעצור עכשיו. נפעל, כמו שאמרתי לך.